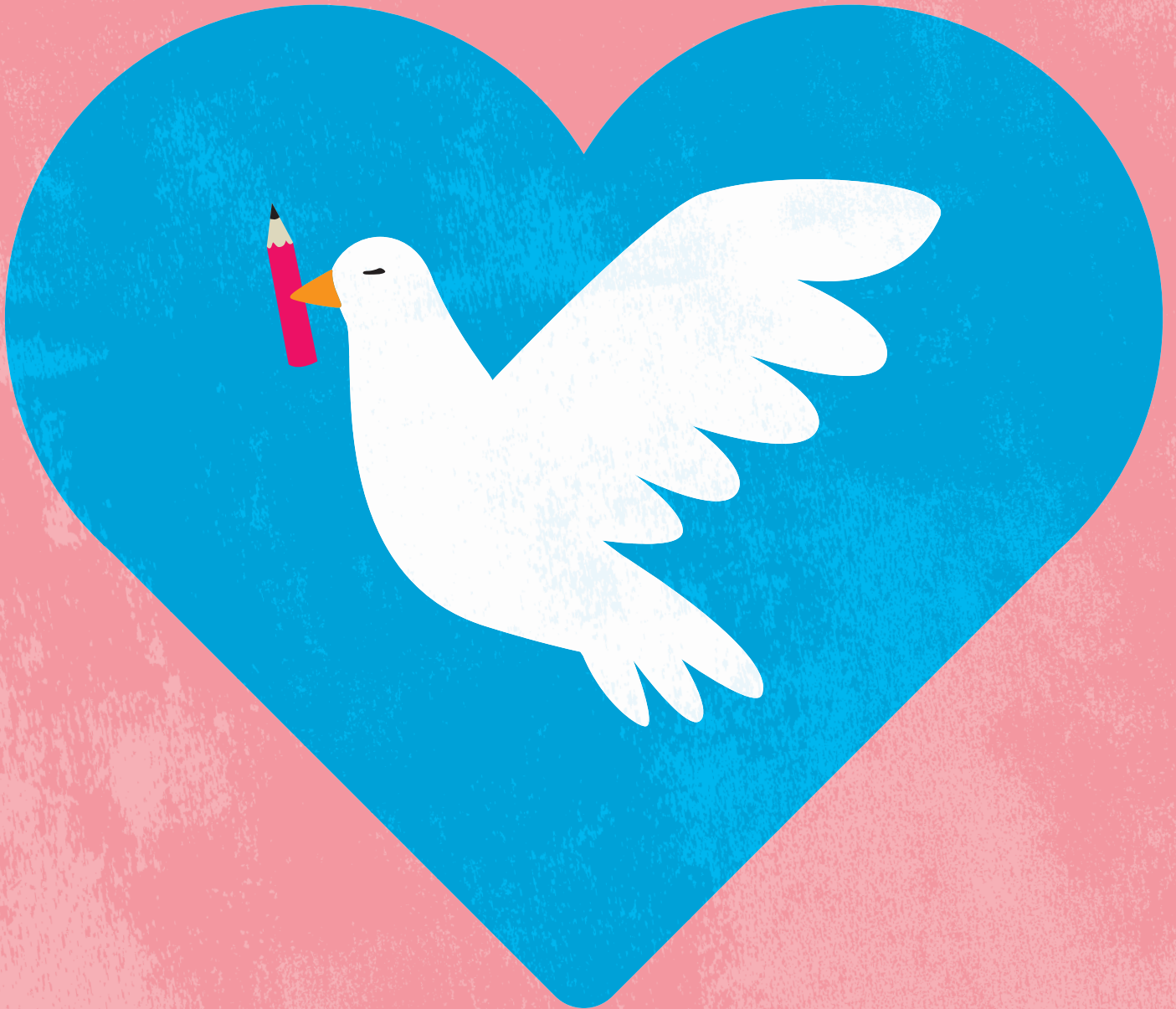

CONSTRUÏM PAU

un món
a les teves mans

CONSTRUÏM PAU: UNITAT DIDÀCTICA

INTRODUCCIÓ

La present unitat didàctica forma part del **projecte “Dies D”**, que s'emmarca dins de la proposta pedagògica d'Entrecultures per a educar en Ciutadania Global: **“Un Món a les teves Mans”**. A través d'aquesta proposta, volem contribuir a la tasca de formar persones capaces de transformar el seu entorn com a part d'una ciutadania global activa i compromesa amb els reptes globals del nostre temps i el compliment de l'Agenda 2030 i els Objectius de Desenvolupament Sostenible.

Els recursos educatius del projecte “Dies D” ens faciliten acostar-nos i aprendre sobre temàtiques relacionades amb els valors propis de la ciutadania global, promovent l'aprenentatge i el compromís actiu amb els nostres entorns educatius, comunitaris i ciutadans. **En concret, aquesta unitat didàctica proposa treballar sobre la Cultura de Paz**, amb l'objectiu de desenvolupar coneixements, valors i competències socials i ciutadanes per a participar en la construcció d'una convivència respectuosa, pacífica i en diversitat. A més, la proposta convida al grup a reflexionar sobre la necessitat de construir igualtat entre totes les persones per a aconseguir una Cultura de Pau, i per a això aprendrem que la igualtat està a les nostres mans.

La unitat didàctica està composta per **tres propostes didàctiques adaptades a diferents franges d'edat**, dissenyades per a treballar tant en l'àmbit formal com el no formal amb grups de nenes, nens i joves de les següents edats:

- Primera franja de edat: 5 a 8 anys.
- Segunda franja de edat: 9 a 12 anys.
- Tercera franja de edat: 12 a 16 anys.

Cada una de les propostes didàctiques inclou els següents apartats:

- Objectius educatius.
- Materials necessaris.
- Mirem la imatge.
- Desenvolupament de l'activitat, amb una proposta final en la qual el grup realitzi una acció concreta per a promoure els drets de la infància i l'adolescència en el seu entorn.

Les activitats incloses en aquesta unitat didàctica no estan lligades a una única data o esdeveniment, sinó que **poden utilitzar-se en qualsevol context l'objectiu educatiu del qual sigui treballar amb grups la importància de la construcció de cultura de pau** en els nostres entorns globals i locals. De manera orientativa, suggerim la següent relació de Dies Internacionals, que per les temàtiques que tracten poden constituir una bona oportunitat educativa per a utilitzar aquesta proposta didàctica. Aquests dies internacionals apareixen assenyalats en el calendari escolar, que al costat dels cartells i aquesta selecció d'unitats didàctiques, formen part del projecte Dies D:

- Dia Internacional de la Democràcia (15 de setembre)
- Dia Internacional de la Pau (21 de setembre)
- Dia Internacional de la No Violència (2 d'octubre)
- Dia del Voluntariat (5 de desembre)
- Dia dels Drets Humans (10 de desembre)
- Dia Escolar de la Pau i la no Violència (30 de gener)
- Dia Mundial de la Justícia Social (20 de febrer)
- Dia Internacional per a l'eliminació de la discriminació racial (21 de març)
- Dia Mundial de Lluita contra el bullying i l'assetjament escolar (2 de maig)
- Dia Internacional de la Convivència en Paz (16 de maig)
- Dia Mundial de la Diversitat cultural, el diàleg i el desenvolupament (21 de maig)
- Dia Internacional de les Poblacions Indígenes (9 d'agost)
- Dia Internacional de la Solidaritat (31 d'agost)

Aquestes unitats didàctiques estan alineades amb la promoció d'una ciutadania global compromesa amb la consecució de l'Agenda 2030 i els Objectius de Desenvolupament Sostenible. Concretament, aquesta unitat didàctica es vincula amb l' **Objectiu de Desenvolupament Sostenible 16: Promoure societats justes, pacífiques i inclusives**

UNITAT DIDÀCTICA: 5 A 8 ANYS

OBJECTIUS:

1. Reflexionar sobre la importància de generar cultura de pau i convivència en els nostres entorns.
2. Promoure la resolució de conflictes de manera pacífica a través del diàleg, la trobada i les cures.
3. Fomentar que les i els participants s'identifiquin com a ciutadanes i ciutadans globals constructors de pau en els seus entorns educatius i comunitaris.

MATERIALS:

- Hula-hoop o cartró gran tallat en forma de cercol
- Llana de colors
- Siluetes de plomes (veure Annex 1)
- Materials per a decorar (adhesius, fils de colors, etc.)
- Llapis, bolígrafs i pintures de colors
- Reproductor de música

MIREM LA IMATGE:

Mirem amb el grup el cartell que decora la portada d'aquesta unitat didàctica. Què veiem?

DESENVOLUPAMENT DE L'ACTIVITAT:

Comencem convidant al grup a respondre a les següents preguntes: Què és per a vosaltres la pau? Quines imatges o situacions us vénen?

Es recomana que la persona que facilita apunti les respostes en una pissarra o en un lloc visible. En finalitzar, recordem que **la pau està formada per petits gestos i accions que totes i tots podem fer cada dia, en diferents parts del món.**

Amb la finalitat d'anar descobrint i explorant més sobre aquest tema, llegirem un conte. La persona que facilita llegeix en veu alta:

“Compte la llegenda que en al voltant del món existeixen uns ocells molt petits que tenen una gran missió: la de viatjar pel planeta terra i posar-se prop d'aquelles nenes i nens, papàs i mamàs, àvies i avis, amics i amigues, que no són capaces de posar-se d'acord quan existeixen diferències entre elles i ells, que exclouen a altres persones per ser diferents, quan hi ha por, i sobretot quan hi ha un conflicte.

Allí on hi ha dues persones que no es posen d'acord, on existeixen diferències, on apareix la ràbia, la por i l'empipament, i falta el diàleg, aquests pajarillos voletegen a prop i amb una mica de “màgia” animen a les persones a mirar-se als ulls, i...”

Deixem el final en suspens, i obrim una ronda de debat amb el grup usant les següents preguntes:

- Què ha contat el conte fins ara?
- Què us passa quan us enfadeu i teniu un conflicte amb algú?
- Què us sol ajudar per a sentir-vos millor i gestionar el conflicte?
- Què creieu que els pot haver dit a cau d'orella l'ocell?

- Com creieu que acaba la història després d'aquests consells?

La persona que facilita l'activitat va apuntant tot el que vagi sortint en una pissarra, incloent els finals que creguin que pot tenir el conte.

Per a completar el conte, contarem que aquests ocells es poden trobar a tot el món, acompanyant a cada persona. Quan veuen que hi ha un conflicte, que s'exclou a una persona per ser diferent, o que no s'arriben a acords, cada ocell porta un "atrapa-pors" en el seu pic, i atrapa totes les pors, prejudicis i idees que fan mal i ens allunyen de les persones. En portar-se tot això, què creieu que queda després? Aquí podem guiar la reflexió complementant amb les següents paraules: **després d'atrapar les pors, queda l'empatia, la cura, la trobada, l'abraçada, l'escolta, la comprensió, la igualtat, la solidaritat, la unió, el suport, la pau, etc.**

Finalitzem aquesta primera part animant al grup al fet que actuïn el final del conte que triïn entre totes i tots. Per exemple: "Els ocelllets voletegen sobre els caps i animen a les persones a mirar-se als ulls i... a fer-se **una abraçada, o donar-se de les mans, o ballar juntes i junts, etc.**" Segons el final que decideixin, posem una música animada i alegre i demanem al grup que caminin per l'espai lliurement. Quan la música es detingui, hauran de buscar a un company o companya per a "abraçar-se, donar-se la mà, o ballar", com hagin decidit el final del conte. Quan la música pari novament, les parelles hauran de buscar ràpidament a una altra parella a qui "abraçar, donar la mà, o ballar" ara seran quatre persones! La dinàmica segueix fins que el grup sencer actuï el final del conte que han decidit.

Concloem la dinàmica explicant que cuidar a les persones del nostre entorn, sense importar d'on vengen i com siguin, és tasca de tots i totes per igual. **Quan cuidem de manera igualitària, som ciutadanes i ciutadans que construeixen pau en el món.**

LA IGUALTAT ESTÀ A LES NOSTRES MANS, PER ON COMENCEM?

Per a realitzar una acció en la qual construïm cultura de pau, proposem al grup que crearem una escultura de cures entre tots i totes. En concret, els convidem a teixir una xarxa màgica com el "atrapa-pors" dels ocells, que tingui el poder d'atrapar aquelles pors, prejudicis i idees que ens allunyen i danyen a les persones, creant entorns de pau i igualtat.

Per a començar, preguntem: Quines pors, estereotips o prejudicis tenim d'altres persones que poden fer mal, excloure i crear conflictes?

Com a guia, podem esmentar alguns exemples de pors o idees que ens distancien: "quan una persona parla diferent; quan no entenem la cultura d'una altra persona; quan una persona es vesteix diferent; etc." També podem esmentar aquells estereotips que solem escoltar en el nostre entorn i ens afecten a nosaltres/nosaltres o a altres persones. Apuntem cada por en un paper.

Per a completar el "atrapa-pors", preguntem: Quines paraules queden després d'atrapar aquestes pors? Per exemple, l'empatia, la cura, la trobada, la pau, etc. Aquestes paraules les alliberem en llevar les pors, prejudicis i estereotips, i volen entre les persones com a plomes lleugeres, creant cultura de pau. Per a simbolitzar aquestes paraules, proposem lliurar a cada participant una ploma de paper (**veure Annex 1**), perquè escriguin una d'aquestes **paraules de pau, cures i d'igualtat entre totes les persones.**

Una vegada que aquests dos elements estiguin llestos, construïm el nostre "atrapa-pors". Per a això necessitem un hula-hoop o un cartró retallat en forma de cercol. Decorem aquest cercol i teixim la tela d'aranya dins d'ell amb llana d'un a diversos colors. Les pors els peguem o enganxem dins de la xarxa, perquè es visualitzi que han estat atrapats. Les plomes amb les paraules de pau les podem penjar amb fils o llanes del cercol gran, com a missatges que animin a acostar-nos a les altres persones, entendre'ns, cuidar-nos, i crear cultura de pau.

Aquest "atrapa-pors" es pot penjar en algun lloc visible de l'espai perquè ens recordi que **som constructors i constructores de pau tots els dies, en diferents parts del món.**

UNITAT DIDÀCTICA: 9 A 12 ANYS

OBJECTIUS:

1. Reflexionar sobre la importància de generar cultura de pau i convivència en els nostres entorns.
2. Promoure la resolució de conflictes de manera pacífica a través del diàleg, la trobada i les cures.
3. Fomentar que les i els participants s'identifiquin com a ciutadanes i ciutadans globals constructors de pau en els seus entorns educatius i comunitaris.

MATERIALS:

- Folis
- Hula-hoop o un cartró gran tallat en forma de cercol
- Llana de colors
- Siluetes de plomes (veure Annex 1)
- Materials per a decorar (adhesius, fils de colors, etc.)
- Llapis, bolígrafs i pintures de colors

MIREM LA IMATGE:

Mirem amb el grup el cartell que decora la portada d'aquesta unitat didàctica. Què veiem?

DESENVOLUPAMENT DE L'ACTIVITAT:

La persona que dinamitza comença escrivint en un foli un missatge inventat o adaptat al següent exemple: “El conflicte és natural en les relacions humanes; l'important és valorar el que cadascuna de nosaltres i nosaltres pot fer per a construir pau.” Es demana llavors al grup que facin una fila i es passin el missatge d'una persona a una altra per tota la fila. La manera de traslladar el missatge serà en l'oïda de la persona, sense que la resta l'escolti. Una vegada que el missatge ha arribat a l'última persona de la fila, fem les següents preguntes:

- Quin era el missatge inicial? Com va acabar al final de la fila?
- Què ha passat? Us ha ocorregut alguna vegada una mica similar? Per què creieu que ocorre?

Comentem que quan la informació passa d'unes persones a unes altres, a vegades és difícil apreciar tots els detalls, ja que la informació es redueix, es canvia, o es confon. Per això és important valorar l'escoltar-nos i dialogar amb **respecte, claredat, paciència i empatia**. L'escoltar i interaccionar amb les altres persones de manera igualitària i empàtica farà que les nostres comunicacions siguin més clares, les nostres relacions siguin més properes i que **construïm una convivència i cultura de pau en els nostres entorns**.

Amb la finalitat d'anar descobrint més sobre aquest tema, llegirem un conte. La persona que facilita llegeix en veu alta:

“Diu la llegenda que en algun lloc del món existeixen uns ocells molt petits que tenen una gran missió: la de viatjar pel planeta terra i posar-se prop d'aquelles persones que no són capaces de posar-se d'acord quan existeixen diferències entre elles i ells, que exclouen a altres persones per ser diferents, quan hi ha por, i sobretot quan hi ha un conflicte.

Allí on hi ha dues persones que no es posen d'acord, on existeixen diferències, on apareix la ràbia, la por i l'empipament, i falta el diàleg, aquests ocells voltegen a prop i amb una mica de "màgia" animen a les persones a mirar-se als ulls, i..."

Deixem el final en suspens, i obrim un debat amb el grup usant les següents preguntes:

- Què ha explicat el conte fins ara?
- Què us passa quan us enfadeu i teniu un conflicte amb algú?
- Què us sol ajudar per a sentir-vos millor i gestionar el conflicte?
- Què creieu que els pot haver dit a cau d'orella l'ocell?
- Com creieu que acaba la història després d'aquests consells?

La persona que facilita l'activitat va apuntant tot el que vagi sortint en una pissarra, incloent els finals que creguin que pot tenir el conte.

Per a completar el conte, contarem que aquests ocells es poden trobar a tot el món, acompanyant a cada persona. Quan veuen que hi ha un conflicte, que s'exclou o rebutja a una persona per ser diferent, o que no s'arriben a acords, cada ocell porta un "atrapa-pors" en el seu pic, i atrapa totes les pors, prejudicis i idees que fan mal i ens allunyen de les persones. En portar-se tot això, què creieu que queda després? Aquí podem guiar la reflexió complementant amb les següents paraules: **després d'atrapar les pors, queda l'empatia, la cura, la trobada, l'abraçada, l'escolta, la comprensió, la igualtat, la solidaritat, la unió, el suport, la pau, etc.**

Concloem explicant que cuidar a les persones del nostre entorn, sense importar d'on vinguin i com siguin, és tasca de tots i totes per igual. **Quan cuidem de manera igualitària, som ciutadanes i ciutadans que construeixen pau en el món.**

LA IGUALTAT ESTÀ A LES NOSTRES MANS, PER ON COMENCEM?

Per a realitzar una acció en la qual construïm cultura de pau, proposem al grup que crearem una escultura de cures entre tots i totes. En concret, els convidem a teixir una xarxa màgica com el "atrapa-pors" dels ocells, que tingui el poder d'atrapar aquelles pors, prejudicis i idees que ens allunyen i danyen a les persones, creant entorns de pau i igualtat.

Per a començar, preguntem: Quines pors, estereotips o prejudicis tenim d'altres persones que poden fer mal, excloure i crear conflictes?

Com a guia, podem esmentar alguns exemples de pors o idees que ens distancien: "quan una persona parla diferent; quan no entenem la cultura d'una altra persona; quan una persona es vesteix diferent; etc." També podem esmentar aquells estereotips que solem escoltar en el nostre entorn i ens afecten a nosaltres/nosaltres o a altres persones. Apuntem cada por en un paper.

Per a completar el "atrapa-pors", preguntem: Quines paraules queden després d'atrapar aquestes pors? Per exemple, l'empatia, la cura, la trobada, la pau, etc. Aquestes paraules les alliberem en llevar les pors, prejudicis i estereotips, i volen entre les persones com a plomes lleugeres, creant cultura de pau. Per a simbolitzar aquestes paraules, proposem lliurar a cada participant una ploma de paper (**veure Annex 1**), perquè escriguin una d'aquestes **paraules de pau, cures i d'igualtat entre totes les persones.**

Una vegada que aquests dos elements estiguin llestos, construïm el nostre "atrapa-pors". Per a això necessitarem un hula-hoop o un cartró retallat en forma de cercol. Decorem aquest cercol i teixim la tela d'aranya dins d'ell amb llana d'un a diversos colors. Les pors els peguem o enganxem dins de la xarxa, perquè es visualitzi que han estat atrapats. Les plomes amb les paraules de pau les podem penjar amb fils o llanes del cercol gran, com a missatges que animin a acostar-nos a les altres persones, entendre'ns, cuidar-nos, i crear cultura de pau.

Aquest "atrapa-pors" es pot penjar en algun lloc visible de l'espai perquè ens recordi que **som constructors i constructores de pau tots els dies, en diferents parts del món.**

UNITAT DIDÀCTICA: 12 A 16 ANYS

OBJECTIUS:

1. **Aprendre sobre la importància del diàleg, l'escolta activa i el debat constructiu com a eines de convivència i cultura de pau.**
2. **Promoure un compromís personal i de grup com a ciutadania global que defensa i promou la justícia, la pau i la inclusió de totes les persones.**
3. **Identificar accions que promouen convivència que puguem dur a terme com a constructores i constructors de pau.**

MATERIALS:

- Cartulina o pissarra
- Paper continu
- Cinta de pintor
- Llapis, bolígrafs i pintures de colors
- Globus o targetes de paper
- Hula-hoop o un cartró gran tallat en forma de cercol
- Llana de colors
- Siluetes de plomes (veure Annex 1)

MIREM LA IMATGE:

Mirem amb el grup el cartell que decora la portada d'aquesta unitat didàctica. Què veiem?

DESENVOLUPAMENT DE L'ACTIVITAT:

Per a començar comptem al grup que realitzarem un gran debat sobre la pau i la convivència en el món. Tracem una línia en el sòl amb cinta de pintor, de manera que divideixi l'espai en dos. Un costat representa **estar a favor**, mentre que l'altre representa **estar en contra**. Expliquem al grup que s'aniran exposant en veu alta una sèrie de premisses, i elles i ells decidiran si estan a favor o en contra posicionant-se a un costat o un altre de la línia. Poden col·locar-se a diferents altures de la línia, representant diferents graus d'acord o desacord.

Quan s'hagi llegit una premissa, i el grup s'hagi posicionat, tindran com a objectiu aconseguir entre totes i tots, a través del diàleg, **que s'escoltin les veus de totes les persona de manera igualitària, i que intentin arribar a una conclusió, encara que quedin opinions diferents en cada costat.** És important recordar que no hi ha postures correctes o incorrectes, i que totes les opinions han de ser sentides per a aprendre en diversitat. Per a arribar a una conclusió que reculli el posicionament del grup sencer, i que representi a totes les persones, cada costat de la línia exposarà els seus arguments sobre per què es posicionen aquí.

Les premisses que es llegiran en veu alta seran les següents:

- “La nostra cultura es veu afectada per l'arribada de moltes cultures diferents.”
- “Per a permetre que cada cultura tingui el seu propi desenvolupament és millor que estiguem en espais separats.”
- “Les relacions interculturals només generen conflictes.”
- “Cal tractar a totes les persones de manera igualitària, sense fer cap distinció.”

- “És necessari crear espais en què es trobi i es comparteixi la diversitat cultural.”
- “La nostra societat ha de transformar-se per a facilitar el respecte i la trobada intercultural.”
- “La por al diferent, els estereotips i els prejudicis cap a altres persones, no es poden evitar ni desmuntar.”
- “Les ciutadanes i ciutadans també podem contribuir a construir igualtat i una cultura de pau entre totes les persones.”

Una vegada finalitzada l'activitat, reflexionem sobre **les diferents alternatives que tenim en el nostre centre educatiu, barri i/o ciutat per a convida en diversitat, desmuntant les pors, estereotips i prejudicis que ens separen**. Podem plantejar com la interculturalitat proposa la construcció de la convivència i la cohesió social en la diversitat, incloent a totes les persones de manera igualitària.

Per a finalitzar l'activitat, cada persona escriu en targetes o globus inflats, un o dos estereotips, prejudicis o pors que han escoltat alguna vegada referent a altres persones. **Quines pors, estereotips o prejudicis tenim d'altres persones que poden danyar, excloure i crear conflictes?** Com a guia, podem esmentar alguns exemples de pors, estereotips o idees que solem escoltar en el nostre entorn i ens afecten a nosaltres/nosaltres o a altres persones

Quan hagin acabat d'escriure, es col·loquen totes les targetes o globus en el centre, i el grup se senti voltant en cercle. **Per a desmuntar tots aquests estereotips, prejudicis i pors que dificulten la convivència i generen conflictes**, convidem a les i els participants a sortir de dos en dos al centre: una persona agafa una targeta o globus, la llegeix a l'altra persona, i aquesta última haurà de desmuntar l'estereotip amb informació i arguments si considera que no correspon a la realitat. Aquí és important guiar al grup i reflexionar sobre com la majoria d'estereotips, prejudicis i pors que escoltem sobre altres persones estan infundats en una visió incompleta i sovint esbiaixada de la realitat.

Una vegada que s'hagi desmuntat un estereotip, podran trencar la targeta o punxar el globus com a símbol que **està a les seves mans crear una convivència de trobada, diàleg, informació crítica i empatia entre totes les persones**.

LA IGUALTAT ESTÀ A LES NOSTRES MANS, PER ON COMENCEM?

Per a realitzar una acció en la qual construïm cultura de pau, proposem al grup que crearem una escultura de cures entre tots i totes. En concret, els convidem a teixir una xarxa en forma de “atrapamiedos”, que tingui el poder d'atrapar aquelles pors, prejudicis i estereotips que ens allunyen i danyen a les persones, i que alliberi aquelles paraules que ens porten a situacions de pau i igualtat.

Per a començar, recordarem les pors, estereotips i prejudicis que han sortit durant l'activitat i els escrivim de nou en papers individuals. A més, per a completar el “atrapa-pors”, preguntem: **Quines paraules queden després d'atrapar aquestes pors?** Per exemple, l'empatia, la cura, la trobada, la pau, etc. Aquestes paraules les alliberem en llevar les pors, prejudicis i estereotips, i volen entre les persones com a plomes lleugeres, creant cultura de pau. **Per a simbolitzar aquestes paraules, proposem lliurar a cada participant una ploma de paper (veure Annex 1)**, perquè escriguin una d'aquestes paraules de pau, cures i d'igualtat entre totes les persones.

Una vegada que aquests dos elements estiguin llestos, construïm el nostre “atrapa-pors”. Per a això necessitem un hula-hoop o un cartró retallat en forma de cercle. Decorem aquest cercle i teixim la tela d'aranya dins d'ell amb llana d'un a diversos colors. Les pors els peguem o enganxem dins de la xarxa, perquè es visualitzi que han estat atrapats. Les plomes amb les paraules de pau les podem penjar amb fils o llanes del cercle gran, com a missatges que animin a acostar-nos a les altres persones, entendre'ns, cuidar-nos, i crear cultura de pau.

Aquest “atrapamiedos” es pot penjar en algun lloc visible de l'espai perquè ens recordi que **som constructors i constructores de pau tots els dies, en diferents parts del món**.

ANNEXOS

ANNEX 1.

Plomes per al atrapa-pors

CRÈDITS

Coordinació: Clara Maeztu y Veda Krüger.

Autoría: Raquel Llanos.

Col·laboració: Alberto Medina, Javiera Oñate, Raquel Alonso, Encarna Durán y Davinia De Ramón.

Direcció d'Art i Disseny Gràfic: Maribel Vázquez.

Edició: Fundació Entrecultures

un món
a les teves mans

